ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРАЛДААНЫ
ТОГТООЛ

2020 оны 12 сарын 11 өдөр Дугаар 07 Улаанбаатар хот

Хан-Уул дүүргийн Засаг даргын 2021-2024 онд хэрэгжүүлэх "Эко-Эрүүл дүүрэг" үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.1-ийн "д", 25 дугаар зүйлийн 25.1, 25.2 дахь хэсэг, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.11.1 дэх заалт, 17 дугаар зүйлийн 17.4 дэх хэсэг, Төсвийн тухай хуулийн 64 дүгээр зүйлийн 64.1.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит II хуралдаанаас ТОГТООХ нь:

1. Дүүргийн Засаг даргын 2021-2024 онд хэрэгжүүлэх "Эко-Эрүүл дүүрэг" үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хавсралтаар баталсугай.

2. Засаг даргын 2021-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр батлагдсантай холбогдуулан хэрэгжүүлэх ажлыг төрийн удирдлагаар хангаж, биелэлтийг зохион байгуулж, үр дүнг жилээр гаргаж дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд танилцуулж ажиллахыг дүүргийн Засаг дарга /Ж.Алдаржавхлан/-д үүрэг болгосугай

3. Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдэд даалгасугай.

ДАРГА Г.БАТСАЙХАН

0000001384

Хан-Уул дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн
Хурлын 2020 оны 12 дугаар сарын 11 –ний
өдрийн 07 тогтоолын хавсралт

ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН 2021-2024 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ "ЭКО-ЭРҮҮЛ ДҮҮРЭГ" ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР

ТУСГАЙ ХӨТӨЛБӨРҮҮД:

1. "Эко ногоон дүүрэг" дэд хөтөлбөр
2. "Эрүүл дүүрэг" дэд хөтөлбөр
3. "Хорооны хөгжил" дэд хөтөлбөр
4. "Багш" дэд хөтөлбөр
5. "Зөв хүүхэд-Зөв ирээдүй" дэд хөтөлбөр
6. "Залуус" дэд хөтөлбөр
7. "Ахмадаа дээдэлье" дэд хөтөлбөр
8. "Хоггүй Хан-Уул" дэд хөтөлбөр
9. "Архигүй орчин" дэд хөтөлбөр

НЭГ. ЭКО ДҮҮРЭГ – НОГООН ХӨГЖИЛ

1.1. Ногоон байгууламж
1.2. Агаар, орчны бохирдол
1.3 Хүнс, хөдөө аж ахуй, инноваци
1.4. Аялал жуулчлал

ХОЁР. ЭРҮҮЛ ДҮҮРЭГ – ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ

2.1. Биеийн тамир, спорт
2.2 Эрүүл мэнд
2.3. Цар тахлын үеийн бэлэн байдал
2.4. Хотын соёл

ГУРАВ. ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭГ – ИРГЭН БҮРТ

3.1. Иргэн төвтэй үйлчилгээ
3.2 Ухаалаг төрийн үйлчилгээ.
3.3. Мэргэшсэн тогтвортой төрийн алба
3.4 Иргэдийн аюулгүй, амар тайван байдал

ДӨРӨВ. НИЙГМИЙН ХӨГЖИЛ - ӨРХ БҮРТ

4.1. Боловсрол
4.2. Нийгмийн халамж
4.3. Хөдөлмөр эрхлэлт
4.4 Дүүргийн төсөв, санхүү
4.5. Гэр бүл

ТАВ. ДЭД БҮТЦИЙН ХӨГЖИЛ - ХОРОО БҮРТ

5.1 Газрын харилцаа
5.2 Орон сууц
5.3 Дэд бүтэц
5.4 Хоггүй Хан-Уул
5.5 Инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ
5.6 Усан хангамж, ариутгах татуурга

НЭГ. ЭКО ДҮҮРЭГ – НОГООН ХӨГЖИЛ

1.1. Ногоон байгууламж

1.1.1 Нийтийн эзэмшлийн гудамж талбайд эко бичил цэцэрлэгт хүрээлэнг бий болгож иргэд олон нийт чөлөөт цагаа ая тухтай өнгөрөөх амралт зугаалгын бүсийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

1.1.2 Туул, Дунд голыг түшиглэн иргэд 4 улирлын турш амарч, зугаалах зориулалт бүхий тохилог орчныг бүрдүүлнэ.

1.1.3 Нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламжийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагууд мод тарих, ногоон байгууламж байгуулахыг дэмжих, **“Эко ногоон дүүрэг”** дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

1.2. Агаар, орчны бохирдол

1.2.1 Гэр хорооллын айл, өрхийг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангаж, агаарын бохирдлыг бууруулна.

1.2.2 Төрийн өмчийн халаалтын зуухнуудыг үе шаттайгаар төвлөрсөн дулаанд холбоно.

1.2.3 Агаарын бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэт техник технологи, ногоон амьдралын хэв маягийн талаар танин мэдүүлэх, зөв дадал хэвшилд сургах, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, зэрэг мэдээлэл сурталчилгааны ажил зохион байгуулна.

1.2.4 Гэр хорооллын айл өрхүүдэд стандартын шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжийг үе шаттайгаар нэвтрүүлнэ.

1.3 Хүнс, хөдөө аж ахуй, инноваци

1.3.1 Дүүргийн өрхийн тариалан эрхлэгчдийг дэмжих **"Эко хүлэмж"** арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

1.3.2 Газар тариалан эрхлэгчдэд экологийн цэвэр бордоо ашиглах, экологийн цэвэр тариалан эрхлэхэд нь мэргэжлийн дэмжлэг үзүүлэн **“Хан-Уулд тариалав”** брэнд бий болгоно.

1.3.3 Орчин үеийн дэвшилтэт технологи бүхий бага, дунд оврын жишиг загвар бүхий үйлдвэр байгуулахыг дэмжиж, үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн үйл ажиллагааг олон нийтэд таниулан сурталчилна.

1.3.4 Мэдээлэл технологийн старт ап компаниудад зориулсан инкубатор төвийг нээнэ.

1.4. Аялал жуулчлал

1.4.1 Дүүргийн байгаль, түүх, соёлын өвд түшиглэсэн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.

1.4.2 Дотоодын аялал жуулчалыг хөгжүүлэхэд анхаарч хүйтний улиралд иргэд олон нийт чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх өвлийн баазыг Яармаг, Сонгино, Жаргалантын аманд байгуулж, соёлын өвийг түшиглэн “Их түүхийн жимээр” аялалын маршрутыг бий болгоно.

1.4.3 Богдхан уулын дархан цаазат газрын биологийн олон янз байдлын судалгаанд үндэслэн хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөг шинжлэх ухааны үндэстэй боловсруулж, байгалын аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.

1.4.4. Дүүрэгт үйл ажиллагаа явуулж буй зочид буудал, дэн буудал, амралтын газар, жуулчны баазуудад стандартыг мөрдүүлнэ.

ХОЁР. ЭРҮҮЛ ДҮҮРЭГ – ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ

2.1. Биеийн тамир, спорт

2.1.1 Дүүргийн "Иргэдийн спортын их наадам"-ыг жил бүр өргөн хүрээнд зохион байгуулж, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.

2.1.2 Дүүргийн төрийн байгууллага, аж ахуйн нэгж байгууллагуудын дунд Засаг даргын нэрэмжит нээлттэй тэмцээнийг жил бүр зохион байгуулна.

2.1.3 Нийтийн биеийн тамирыг хөгжүүлэх, иргэдийг хөдөлгөөний дутагдлаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор фитнес болон спорт клубуудыг бодлогоор дэмжиж, иргэдийн эрэлт хэрэгцээ, сонирхолд нийцсэн спорт клуб байгуулж, үйл ажиллагааг нь идэвхжүүлнэ.

2.1.4 Засаг даргын дэргэдэх өсвөр үе, залуучуудын шигшээ багийг өргөжүүлэн өсвөр үе, залуучуудын оролцоог нэмэгдүүлэх замаар дэмжлэг үзүүлж, амжилтыг ахиулна.

2.1.5 Иргэдийг биеийн тамир, спортоор хичээллэхэд зориулсан стандарт талбай, спортын барилга байгууламжийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

2.2. Эрүүл мэнд

2.2.1 Иргэдийн эрүүл мэндийн мэдлэгийг дээшлүүлэх, зөвлөгөө, мэдээллээр хангах, зорилгоор **"Цахим эмч"** онлайн зөвлөгөө өгөх үйлчилгээг нэвтрүүлнэ.

2.2.2 Халдварт болон халдварт бус өвчнөөс сэргийлэх, илрүүлэх, хянах, тандах, эмчлэх үйл ажиллагааг сайжруулан өвчлөлийг бууруулна.

2.2.3 Дүүргийн Эрүүл мэндийн төвд эрэгтэйчүүдийн кабинет байгуулна.

2.2.4. Эх хүүхдэд үзүүлэх тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлж, чанарыг сайжруулна.

2.2.5. **"Эрүүл шүд - Эрүүл хүүхэд"** үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдүүдэд амны хөндийн эрүүл мэндийн боловсрол олгох, амны хөндийн өвчлөлийг эрүүлжүүлэх, бууруулах арга хэмжээг зохион байгуулна.

2.2.6. Үйлчилгээний жишигт нийцсэн Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн барилгыг тодорхой бүсүүдэд барьж байгуулна.

2.2.7. Жишиг нэгдсэн эмнэлгийн загвараар дүүрэгт нэгдсэн эмнэлэг байгуулна.

2.2.8. Дүүргийн эрүүл мэндийн байгууллагуудыг эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээнд шаардлагатай тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангах, эмч, сувилагчдын ур чадварыг нэмэгдүүлэх, мэргэжил дээшлүүлэх, иргэдэд чанартай, хүртээмжтэй эрүүл мэндийн үйлчилгээ хүргэх зорилгоор **"Эрүүл дүүрэг"** дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

2.2.9 Харшлын өвчин үүсгэгч ургамлыг устгах, тоосонцрын дэгдэлтийг бууруулах зорилгоор **"Харшилгүй эрүүл дүүрэг"** аян жил бүр зохион байгуулна.

2.3. Цар тахлын үеийн бэлэн байдал

2.3.1. Ковид-19 цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөг батлан хэрэгжүүлж, нөөцийн бэлэн байдлыг хангана.

2.3.2 Аж ахуйн нэгж, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдэд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, ариун цэвэр, халдваргүйн горимыг хангахад шаардлагатай мэдээлэл, сурталчилгаа хийх, заавар, зөвлөмж өгөх замаар ажлын байраа хадгалах, орлоготой байх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

2.3.3 Гамшгийн үеийн бэлэн байдалтай холбоотой Хүнсээр хангах албаны мэргэжлийн ангийн тоог нэмэгдүүлж, хүнсний хангамжийг тогтворжуулна.

2.3.4 Гол нэрийн хүнсний бараа, бүтээгдэхүүний үнийн тогтвортой байдлыг хангах зорилгоор иргэдийн эрэлт хэрэгцээнд тулгуурлан тохиромжтой байршлуудад худалдан борлуулах ажлыг дүүргийн хэмжээнд зохион байгуулна.

2.4. Хотын соёл

2.4.1. Бүх шатны боловсрол, соёлын байгууллагууд олон улсын байгууллагуудын хамтын ажиллагааны хүрээнд олон нийтийн сүлжээг ашиглан соёлын боловсрол олгох **“Хотын соёл”** олон нийтийн аян өрнүүлнэ.

2.4.2 Иргэдэд соёлын үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэх үүднээс үндэсний бахархал, монгол өв соёлыг түгээн дэлгэрүүлэх үйл ажиллагааг үе шаттайгаар зохион байгуулж хэвшүүлнэ.

ГУРАВ. ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭГ – ИРГЭН БҮРТ

3.1 Иргэн төвтэй үйлчилгээ

3.1.1 Иргэдэд зориулсан амьдрах ухаанд сургах, зөвлөгөө мэдээллээр хангах, чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрөөх зориулалт бүхий хөгжлийн төвүүдийг нээн ажиллуулна.

3.1.2 Байгууллагын гүйцэтгэлийг сайжруулах, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх зорилгоор “Чанарын удирдлагын тогтолцоо”-г нэвтрүүлэх ажил зохион байгуулж, хороодын үйл ажиллагааны чадавхийг сайжруулах, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн **“Хороодын хөгжил**” дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

3.2. Ухаалаг төрийн үйлчилгээ.

3.2.1 Дүүргийн иргэд болон гадаадад амьдарч байгаа иргэдэд зориулж төрийн үйлчилгээг хялбаршуулах, оролцоог нэмэгдүүлэх зорилгоор мобайл аппликейшнийг хөгжүүлэн, цахимаар үйлчилгээ авах боломжийг бүрдүүлнэ.

3.2.2 Засаг захиргааны анхан шатны нэгж хорооноос иргэдэд хүргэж буй үйлчилгээний төрлийг үе шаттайгаар нэмэгдүүлж, зарим үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлэх замаар үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулна.

3.2.3. Дүүргээс аж ахуйн нэгж байгууллагуудад үзүүлж буй үйлчилгээг үе шаттайгаар цахимжуулах ажлыг холбогдох төрийн байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлнэ.

3.2.4 Захын болон алслагдсан гэр хороолол, амралт зугаалгын бүс, иргэд олноор цуглардаг газруудад утасгүй интернетийн сүлжээ суурилуулах ажлыг үргэлжлүүлнэ.

3.2.5 Дүүргийн худалдаа үйлчилгээний цэг салбарыг нэгдсэн цахим системд оруулж, төрийн үйлчилгээг чирэгдэлгүй түргэн шуурхай болгоно.

3.3. Мэргэшсэн тогтвортой төрийн алба

3.3.1 Төрийн албан хаагчдыг чадавхжуулах, мэргэшүүлэх хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, албан хаагчдын чиг үүргийн давхардлыг арилгах, хэлтэс, албадын ажлын уялдаа холбоог сайжруулах ажлыг зохион байгуулна.

3.3.2 Төрийн байгууллага, албан тушаалтныг авлигын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг үе шаттай зохион байгуулж, төрийн байгууллагын үйл ажиллагааны ил тод, шуурхай, нээлттэй байдлыг хангана.

3.3.3 Төрийн албан хаагчийн үйл ажиллагааг үнэлэхдээ ажлын гүйцэтгэл, ёс зүй, сахилга хариуцлагыг шалгуур болгож, ёс зүйн зөрчил гаргасан төрийн алба хаагчид хүлээлгэх хариуцлагыг чангатгана.

3.3.4 Засаг захиргааны анхан шатны нэгж болох хороог ажлын албатай болгон санхүүгийн хувьд бэхжүүлснээр төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлж, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.

3.4 Иргэдийн аюулгүй, амар тайван байдал

3.4.1 Авто замын шаардлагатай бүс, гэр хорооллын гудамж талбай болон орон сууцны хорооллуудын эмзэг бүсийг хяналтын камерын системд бүрэн хамруулах ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

3.4.2 Гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэд олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлж, "Олон нийтийн цагдаа", "Оюутан цагдаа" арга хэмжээг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

3.4.3 Иргэд, өсвөр үе, залуучуудыг согтууруулах ундаа, мансууруулах төрлийн бодис хэрэглэх хорт зуршилаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлнэ.

3.4.4 Хүүхдийг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлд өртөхөөс хамгаалах "Хүүхэд хамгаалагч" төслийг хэрэгжүүлж, хүүхдийг гэмт хэрэгт өртөх, хохирогч болох эрсдлийг бууруулна.

ДӨРӨВ. НИЙГМИЙН ХӨГЖИЛ - ӨРХ БҮРТ

4.1. Боловсрол

4.1.1. Боловсролын үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор хүрээнд 20-иос доошгүй сургууль, цэцэрлэгийн барилгыг шинээр барих, өргөтгөх ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

4.1.2 Сургууль, цэцэрлэгийн багш нарын ур чадварыг хөгжүүлэх, чадварлаг багш нарыг урамшуулах, дэмжих тэдний тэргүүн туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор **"Багш"** дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

4.1.3. Хүүхдийг эрсдэлээс хамгаалах, авто замын ачааллыг бууруулах зорилгоор сургуулийн автобусны үйлчилгээг нэмэгдүүлж, богино эргэлтийн шуурхай автобус бий болгох үйлчилгээг нэвтрүүлнэ.

4.1.4 Сургууль, эцэг эх, сурагчдын хооронд мэдээлэл солилцох, сурагчийн аюулгүй байдалд хяналт тавих цахим системийг хөгжүүлнэ.

4.1.5 Тусгай хэрэгцээт хүүхдийг ердийн сургууль, цэцэрлэгт хөгжих боломжийг нэмэгдүүлнэ.

4.2. Нийгмийн халамж

4.2.1 Зорилтот өрхийн ажил эрхлэхгүй байгаа насанд хүрсэн гишүүдийг мэргэшил эзэмшүүлэх, ур чадварыг нь ахиулах сургалтад хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.

4.2.2 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг нийгмийн хамгааллын үйлчилгээнд хамруулж, нөлөөллийн олон талт арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

4.2.3 Өрхийн амьжиргааны түвшинг тогтоох аргачлалыг боловсронгуй болгож, нийгмийн халамжийн үйлчилгээг зорилтот бүлэгт чиглүүлэн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, ядуурлыг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

4.2.4 Ахмадуудын хөгжлийг дэмжих, тэдний мэдлэг туршлагаа залуу үедээ хуваалцах боломжийг хангах үүднээс **"Ахмадаа дээдэлье"** дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

4.2.5 Дүүргийн **"Эко ахмадын сувилал"**-ын барилгыг ашиглалтад оруулж, ахмадууд үйлчлүүлэх амралт, сувиллын хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

4.3. Хөдөлмөр эрхлэлт

4.3.1 "Цахим Монгол" арга хэмжээний хүрээнд хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг цахимжуулж, иргэдэд үзүүлэх үйлчилгээг ил тод, шуурхай, хүртээмжтэй хүргэнэ.

4.3.2 Залуучуудыг бизнес эрхлэх сургалт, арга хэмжээнд хамруулан, гарааны бизнес эрхлэлтийг дэмжинэ.

4.3.3 Цагийн ажлын байрыг дэмжиж нутаг дэвсгэрийн аж ахуйн нэгж байгууллагуудтай хамтран ажиллаж хөдөмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлнэ

4.3.4 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд тохирсон ажлын байрыг дүүргийн ажил олгогч байгууллагуудтай хамтран ажиллах замаар нэмэгдүүлнэ.

4.3.5 Дүүргийн нутаг дэвсгэрт хэрэгжиж буй бүтээн байгуулалтын томоохон төслүүдийн үр дүнд болон хувийн хэвшил, жижиг дунд үйлдвэрлэл, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих замаар бий болсон ажлын байрыг бүртгэж, иргэдийг ажилд зуучлах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

4.3.6 **"Хан-Уулд үйлдвэрлэв"** борлуулалтын төвийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулж, төвийн үйл ажиллагаагаар дамжуулан жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжин ажиллана.

4.3.7 Дүүргийн Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих төвийн дэргэдэх **"Бойжуулах төв"**-ийн үйл ажиллагааг өргөжүүлэн, үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн бүтээгдэхүүний борлуулалтын сүлжээг нэмэгдүүлж, дэмжлэг үзүүлэх олон талт арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

4.4. Дүүргийн төсөв, санхүү

4.4.1 Төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалтыг иргэд олон нийтэд ил тод нээлттэй мэдээлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлж, санхүүгийн сахилга бат, хариуцлагыг өндөржүүлнэ.

4.4.2 Татвар ногдуулах, хураах үйл ажиллагаанд технологийн дэвшил нэвтрүүлэн, хялбаршуулна.

4.4.3 Дүүргийн орон нутгийн өмчийг бүртгэлжүүлэх, өмч ашиглалтын үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

4.4.4 Төрийн худалдан авах ажиллагаагаар дамжуулан дотоодын үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний худалдан авалтыг дэмжинэ.

4.5. Гэр бүл

4.5.1 Гэр бүлийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр хэрэгжүүлж, Хүүхэд, гэр бүлд ээлтэй байгууллага, шилдэг гэр бүлийг шалгаруулан олон нийтэд сурталчилна.

4.5.2 "**Зөв хүүхэд-Зөв ирээдүй**" дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, хүүхдийн авьяас хөгжүүлэх сургалт, дугуйланг нэмэгдүүлж, хүүхэд залуучуудын чөлөөт цагт зориулсан танхим нээж соёлын үйлчилгээ үзүүлнэ.

4.5.3 Төр хувийн хэвшлийн түншлэлээр залуу иргэд гэр бүлээрээ амрах зориулалт бүхий "Эко зуслангийн хотхон, зуслангийн түрээсийн байр" арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

4.5.4 Залуучуудын хөгжлийг дэмжих, нийгмийн идэвх, оролцоог нэмэгдүүлэх зорилгоор "**Залуучуудын хөгжил**" дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

4.5.5 Хараа хяналтгүй, Хөдөлмөр эрхлэгч хүүхдийг илрүүлэх "**Хүүхэд хамгаалал-Хяналт**" нэгдсэн арга хэмжээ зохион байгуулж, хүүхэд хамгааллын хариу үйлчилгээнд хамруулж, хараа хяналтгүй, хөдөлмөр эрхэлдэг, хүчирхийлэлд өртсөн, эрх нь зөрчигдсөн хүүхдийн тоог бууруулна.

4.5.6 Гэр бүлийн хүчирхийлэл, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, хүн амын эрүүл мэндийг дэмжих, хамгаалах бодлогын хүрээнд архи, согтууруулах ундааны хор хөнөөлийг олон нийтэд таниулах, иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд ажиллах, амьдрах нөхцөлийг хангахад чиглэсэн "**Архигүй орчин**" дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

3.4.7 Тусгай хэрэгцээт иргэд, ахмад настан болон залуу ээжүүд зэрэг нийгмийн зорилтот бүлэгт чиглэсэн сайн дурын олон талт дэмжлэг үзүүлэх "**Тусч найзууд**" бүлгэмийг хороо бүрт ажиллуулж, үйл ажиллагааг нь дэмжинэ.

4.5.8 Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах дэд хөтөлбөр боловсруулж, үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

ТАВ. ДЭД БҮТЦИЙН ХӨГЖИЛ - ХОРОО БҮРТ

5.1 Газрын харилцаа

5.1.1. Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн санг Улсын хаягийн нэгдсэн системтэй холбож, хаягжилтын нэгдсэн стандартад шилжүүлэх ажлыг талуудтай хамтран дүүргийн нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд зохион байгуулна.

5.1.2 "**Орц-Гарц**" арга хэмжээг хэрэгжүүлж, гэр хорооллын мухар гудамж, орон сууцны хороолол дундах газар, нийтийн эзэмшлийн зам, талбайн газрын зөрчлийн асуудлыг шийдвэрлэж түргэн тусламж, гал унтраах, аврах ажиллагааг шуурхай хүргэх боломжийг бүрдүүлнэ.

5.1.3 Хууль зөрчиж олгогдсон болон газраа зориулалтын дагуу ашиглаагүй зэрэг зөрчилтэй газруудын зөрчлийг арилгуулж, шаардлагатай тохиолдолд газар

чөлөөлөх арга хэмжээг холбогдох эрх бүхий байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлнэ.

5.1.4 Гэр хорооллын гэрэлтүүлэг, зам талбай, хайс хашаа, барилгын түр хашаа болон бусад тохижилтын ажлуудад хотын стандарт, жишгийг мөрдүүлэх ажлыг үргэлжлүүлнэ.

5.1.5 Биокомбинат, Туул, Өлзийт хороодод нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг суурь судалгаанд үндэслэн боловсруулж, бүс нутгийн газар ашиглалтыг сайжруулна.

5.1.6 Туул тосгон Биокомбинат орчмын хайрганы карьериас үүдэлтэй газрын эвдрэл доройтлын судалгааг хийж, мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран нөхөн сэргээлт хийнэ.

5.2 Орон сууц

5.2.1 Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийг иргэд оршин суугчдын харилцан ойлголцлын үндсэн дээр талуудтай хамтран хэрэгжүүлнэ.

5.2.2 Ашиглалтын шаардлага хангахгүй нийтийн зориулалттай орон сууцны барилгыг буулган шинээр барилгажуулах ажлыг үргэлжлүүлнэ.

5.2.3 Нийтийн зориулалттай хуучин орон сууцнуудыг дулаалах, засварлах ажлыг үе шаттай хэрэгжүүлж, оршин суугчдын эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах орчин нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

5.2.4 Орон сууцны барилгуудын ашиглалтын хугацаа дууссан гадна болон дотор шугам сүлжээний засвар шинэчлэлтийг холбогдох газартай хамтран зохион байгуулж, хэвийн найдвартай ажиллагааг хангана.

5.3 Дэд бүтэц

5.3.1. Дүүргийн авто замын ачааллыг бууруулах чиглэлээр шинээр авто зам барьж, хороолол доторх авто замд засвар, шинэчлэлт хийнэ.

5.3.2 Төмөр бетон гүүрийн байгууламжийг улс, нийслэлийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар шинээр барьж, шинэчлэх ажил хэрэгжүүлнэ.

5.3.3 Хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангасан явган зорчигчийн гүүрэн болон нүхэн гарцыг авто зам дээгүүр барих ажлыг хэрэгжүүлнэ.

5.3.4 Сургууль, цэцэрлэгийн гадна талбай болон орон сууцны хотхон доторх шороон хөрс бүхий талбайд авто зогсоолуудыг барьж, байгуулна.

5.3.5. Сул шороон хөрсийг зүлэгжүүлж, хатуу хучилттай болгон тоосжилтыг бууруулж, иргэдэд ээлтэй орчныг бүрдүүлнэ.

5.3.6 Стандартад нийцсэн дугуйн болон явган хүний замыг шинээр барьж, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

5.3.7 Гэрэл цахилгаангүй болон хүчдэлийн уналттай айл өрхийг цахилгаан эрчим хүчээр хангах, гудамж, зам талбайн гэрэлтүүлгийг нэмэгдүүлж, нэгдсэн удирдлагын автомат системд холбох ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

5.4 Хоггүй Хан-Уул

5.4.1 Хог хаягдлын менежментийг сайжруулах чиглэлээр **"Хоггүй Хан-Уул"** дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

5.4.2 Хог хаягдлын тээвэрлэлтийн үйлчилгээ үзүүлж буй байгууллагуудын авто машины парк шинэчлэлийг үе шаттай хийж хог хаягдлын үйлчилгээний байгууллагуудын үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

5.4.3 Гэр хорооллын айл өрхүүдийг үнс хадгалах савтай болгох, ангилан ялгах, тусад нь тээвэрлэх ажлыг зохион байгуулна.

5.5 Инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ

5.5.1 Шинээр барих болон өргөтгөн шинэчлэх автозамын дагуу зам, талбайн борооны ус зайлуулах шугам сүлжээг барьж байгуулна.

5.5.2 Үерийн хамгаалалтын далан сувгийг гинэчлэх болон шинээр барьж байгуулна.

5.5.3 Үерийн хамгаалалтын барилга байгууламжийн хамгаалалтын бүсийг нарийвчлан тогтоож тус бүсэд байгаа айл өрх, аж ахуйн нэгж байгууллагуудыг нүүлгэн шилжүүлж, хамгаалалтын бүсийн газрыг албажуулна.

5.6 Усан хангамж, ариутгах татуурга

5.6.1 Аж ахуйн нэгж, байгууллагуудыг хаягдал усаа цэвэршүүлэн дахин ашиглах ажлыг үе шаттай хэрэгжүүлнэ.

5.6.2 Ундны усны эх үүсвэрийн гүний худаг тоолуургүй айл өрх, аж ахуйн нэгжийг тоолууржуулж усны бодит хэрэглээг тооцно.

5.6.3 Ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээг өргөтгөн шинэчилнэ.

5.6.4 Зөөврийн ус түгээх байруудыг төвлөрсөн шугам сүлжээнд холбож, ухаалаг төхөөрөмж суурилуулна.

5.6.5 Усны эх үүсвэр, цэвэрлэх байгууламж болон шугам сүлжээ, барилга байгууламжийн эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийг тогтоож баталгаажуулна.

5.6.6 Цэвэр, бохир усны зөөврийн болон шугам сүлжээний засвар үйлчилгээний машин механизмаар хангалт хийж засвар үйлчилгээнд зарцуулах хугацааг багасгаж, үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулна.

--ооОоо--